

Imatra

Lempukka–Hosseinlahden asemakaava-alueen
arkeologinen inventointi
2021

Ville Laakso
Maanala Oy

MAANALA

Sisällys

Tutkimuksen perustiedot	3
1. Tausta ja tutkimustehtävä	4
2. Menetelmät	5
3. Yleiset havainnot	5
3.1. Historialliset kartat ja maankäyttö	5
3.2. Topografia ja yleiset maastohavainnot	7
4. Inventointikohteet	7
4.1. Aiemmin rekisteröidyt kohteet	7
1. Imatra Malonsalmi	7
2. Imatra Lammintausahot	7
3. Imatra Syrjälahti	8
4. Imatra Pieni Mustalampi	10
4.2. Aiemmin rekisteröimätön kohde	10
5. Imatra Hosseinlahti	10
5. Yhteenveto tutkimuksen tuloksista	12
6. Lähteet	12

Tutkimuksen perustiedot

Kohde: Imatra, Lempukka–Hosseinlahden asemakaava-alue

Tutkimuksen tyyppi: arkeologinen inventointi

Tavoite: selvittää, onko alueella aiemmin tuntemattomia arkeologisia kohteita

Kenttätöaika: 28.9.2021

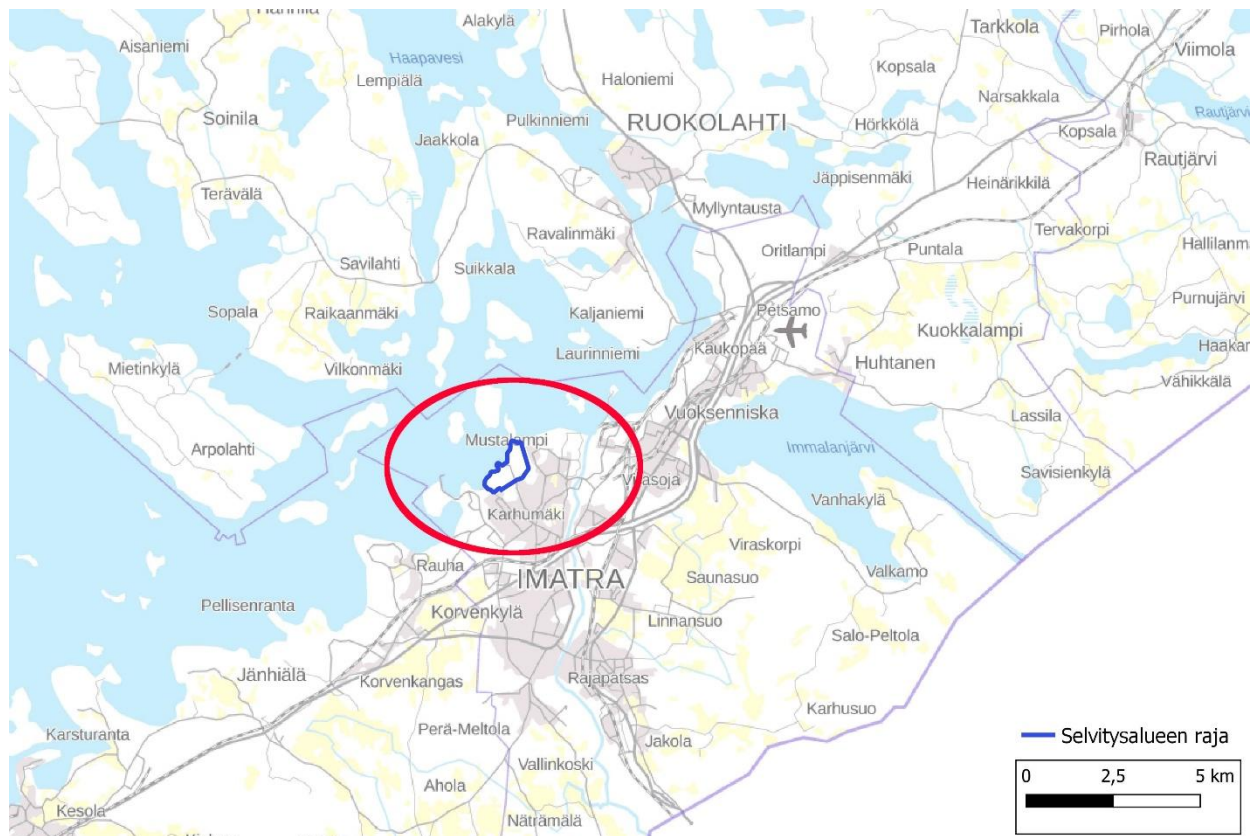
Tutkija: FT Ville Laakso, Maanala Oy

Tilaja: Imatran kaupunki

Aiemmat arkeologiset inventoinnit: Timo Miettinen 1976, Timo Jussila 1999, Ville Laakso 2019–20

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näytteet: –

Tulos: selvitysalueella todettiin yksi aiemmin tuntematon arkeologinen kohde, joka koostuu kolmesta kiviröykkiöstä. Alueelta vanhastaan tunnettujen neljän kohteen todettiin olevan samassa kunnossa kuin aiemmin.

Tutkimusalueen sijainti. Pohjakartta: Maanmittauslaitos.

Raportin karttakoordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-järjestelmässä.

Kansikuva: Tutkimusalue (keltaisella korostettuna) vuoden 1805 Steinheilin kartassa.

1. Tausta ja tutkimustehtävä

Imatran kaupunki oli vuonna 2021 valmistele-
massa asemakaavaa Saimaan rannalla sijaitse-
valle Lempukka–Hosseinlahti-alueelle. Työhön
liittyen kaupunki teetti alueen arkeologisen
selvityksen, jota käytetään alueen asemakaa-
voituksen lähtötietona (MRL 9 §).

Selvitysalue sijaitsee kaupungin länsiosassa,
olemassa olevien asuinalueiden ja Saimaan
rannan välissä. Sen pinta-ala on noin 91,6 ha.

Sopimus selvityksestä solmittiin kaupungin ja
Maanala Oy:n välille 6.8.2021.

Työn vastuhenkilö oli FT Ville Laakso, joka teki
myös maastotyön.

Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää, sijait-
seeko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai
muita arkeologisia kohteita, ja tarvittaessa do-
kumentoida ne siten, että niiden mahdollinen
vaikutus kaavoitukseen voidaan luotettavasti
ja täsmällisesti arvioida.

Ennen vuoden 2021 inventointia alueelta tun-
nettiin neljä arkeologista kohdetta (tämän ra-
portin kohteet 1–4).

Selvitysalueen raja (sinisellä) ja alueelta ennen vuoden 2021 inventointia rekisteröidyn neljän arkeolo-
gisen kohteen sijainti Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaisesti (punaisella).

2. Menetelmät

Ennen maastotyötä alueen maankäyttöhistoriaa selvitettiin vanhojen karttojen ja Maanmittauslaitoksen historiallisten ilmakuvien perusteella. Alue tutkittiin myös Maanmittauslaitoksen avoimen laserkeilausaineiston (0,5 pistettä neliometrillä) perusteella laaditusta vinovalovarjosteesta.

Maastotöissä noudatettiin vakiintuneita arkeologisen inventoinnin menetelmiä. Työssä etsittiin kaikenlaisia arkeologisia kohteita. Maastossa tarkastettiin ensisijaisesti niitä alueita, joita ei ollut tarkastettu vuosien 2019–2020 yleiskaavinventoinnissa (ks. Laakso 2019–20, erityisesti sivun 6 kartta tarkastetuista alueista). Kaikki alueelta vanhastaan tunnetut arkeologiset kohteet tarkastettiin.

Maastotyössä käytettiin maaperäkairaa ja metallinilmaisinta sekä kaivettiin lapiolla ja lastalla koekuoppia. Suurempia maakiviä tarkastettiin otoksen omaisesti kuppien tai muiden hakausten varalta.

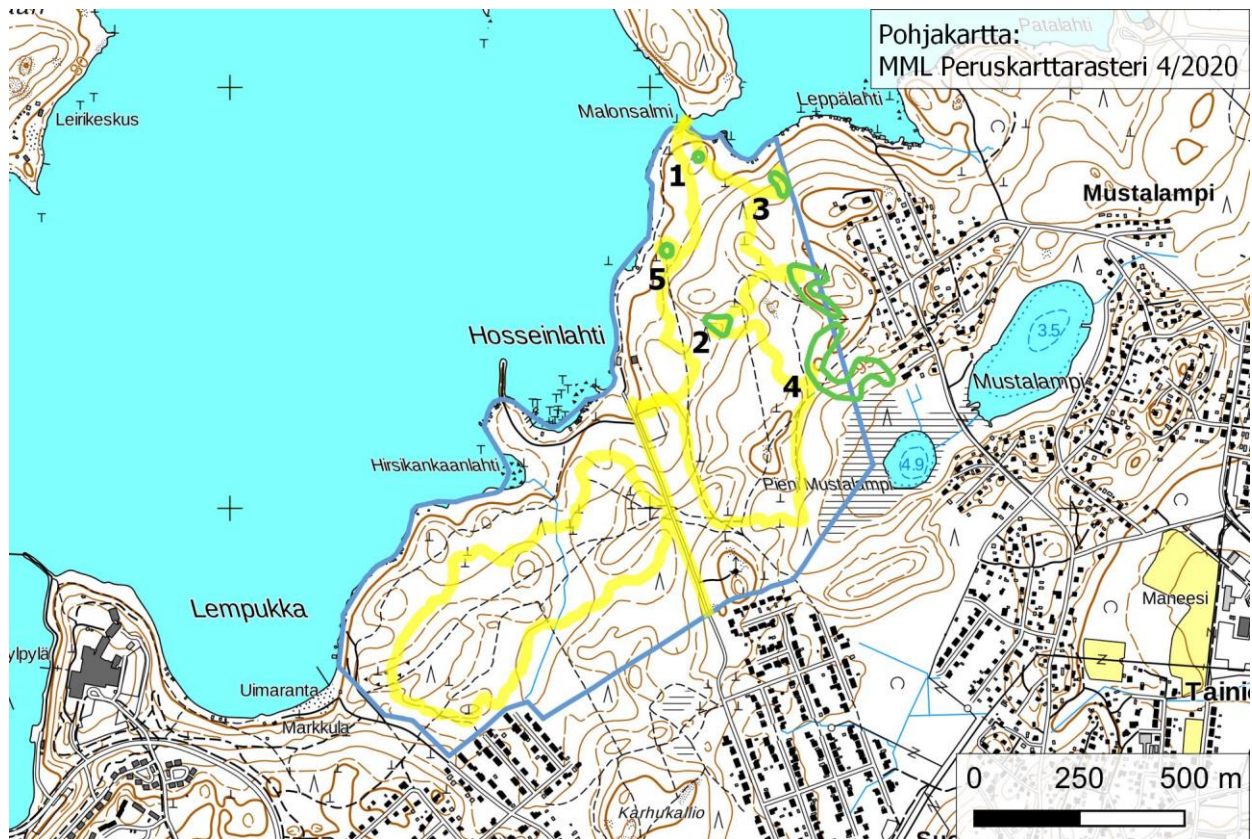
Havainnot dokumentoitiin mittauksin, digitaalisin valokuvin sekä sanallisesti. Mittauksiin käytettiin GPS-paikanninta. Havainto-olot olivat maastotyön aikana hyvät.

3. Yleiset havainnot

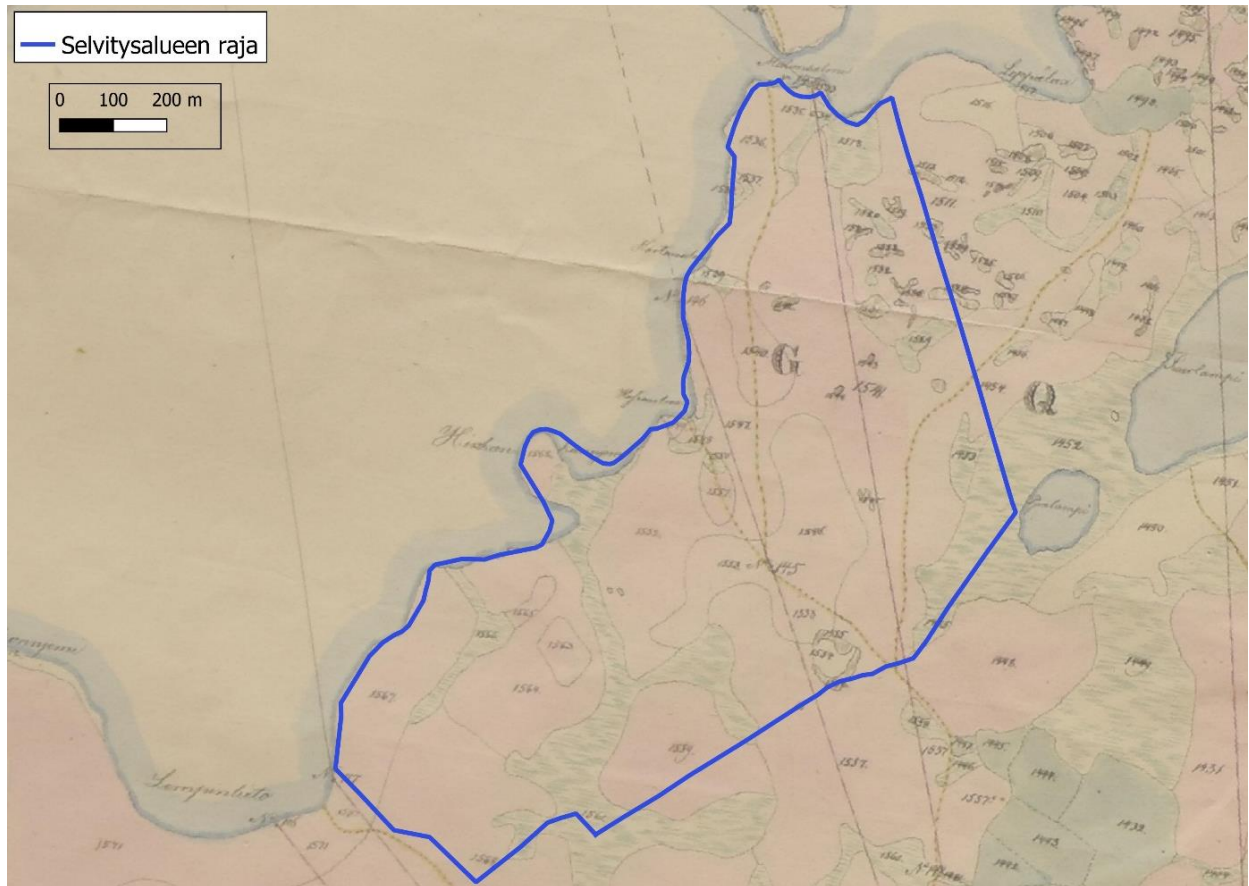
3.1. Historialliset kartat ja maankäyttö

Historiallisesti katsoen selvitysalue on Siitolan maarekisterikylän reuna-alueita. Kaikissa 1900-lukua vanhemmissa kartoissa paikka on merkitty asumattomaksi metsämaaksi, eikä sinne ole merkitty muutakaan mahdollisiin arkeologisiin kohteisiin viittaavaa maankäyttöä tai rakenteita (Ruokolahden kartta 1781; Steinhel 1805; Telén 1820; Pitäjänkartta 1852a–b; Senaatin kartta 1898; ks. otteita isojakokartasta ja Senaatin kartasta seuraavalla sivulla).

Ensimmäinen yksittäinen asuinrakennus tai huvila on tehty Hosseinlahden rannalle ilmeisesti 1900-luvun alkupuolella (Pitäjänkartta 1945).

Maastossa tarkastetut alueet keltaisella ja arkeologisten kohteiden sijainti vihreällä. Numerointi viittaa tämän raportin kohdenumerointiin. Maastossa tarkastettiin ensisijaisesti niitä alueita, joita ei ollut tarkastettu maastossa vuosien 2019–2020 inventoinnin yhteydessä (ks. Laakso 2019–20: 6).

Selvitysalue 1830-luvun isojakokartalla (Aminoff 1834–35). Suurin osa alueesta on merkitty vaaleanpunaisella värillä eli kaskeamiskelpoiseksi metsämaaksi. Lisäksi on kosteikkoja ja pienialaisia kallioita.

Alue on edelleen kokonaan rakentamaton 1800-luvun lopun Senaatin kartassa (1898).

3.2. Topografia ja yleiset maastohavainnot

Selvitysalue sijaitsee Imatran luoteisosassa Saimaan rannalla. Se on rantaviivan suunnassa noin 1,6 kilometrin pituinen ja ulottuu leveimmillään noin 0,7 km:n päähän rannasta. Alue on melkein kokonaan rakentamatonta ja metsäistä. Valtaosa on kumpuilevaa ja kivistä moreenimaastoa. Korkeustaso sijoittuu lähes kokonaan välille 80–100 m mpy.

Pyyntikulttuurien asuinpaikoille tyypillisiä vähäkivisiä ja suojaisia maastonkohtia ei käytännössä ole. Samoin puuttuvat varhaismetallikautisille hautaröykkiöille tyypilliset avoimet rantakalliot.

Alueen kivisyys selittää myös sen, miksi sieltä puuttuvat historiallisten karttojen perusteella kokonaan historiallisen ajan asuinpaikat ja pelot. Maastossa tosin todettiin alueen keski-osassa tasainen ojitettu alue, joka on arvattavasti ollut joskus viljelyksessä.

Historiallisten karttojen tarkastelun perusteella tutkimusalueella ei ole arkeologisiksi kohteiksi katsottavia historiallisia kulkureittejä tai rajamerkkejä. Historiallisen ajan elinkeinohistoriallisten kohteiden, erityisesti kaskiröykkiöiden, osalta paikkaa saattoi pitää hie-man potentiaalisempana jo vuosien 2019–2020 inventoinnin niitä koskevien havaintojen vuoksi.

Vuoden 2021 maastotyössä todettiin yksi – alla tarkemmin kuvattu – arkeologinen kohde, röykkiökohde *Imatra Hosseinlahti* (tämän raportin kohde 5). Kohteiden sijainnista inventointialueella ks. karttaa sivulla 5.

4. Inventointikohteet

4.1. Aiemmin rekisteröidyt kohteet

1. Imatra Malonsalmi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000040263 (kiinteä muinaisjäännös)

Tyyppi: kivrakenteet/röykkiöt

Ajoitus: ajoittamaton

N 6788834 E 594116

Aiemmat tutkimukset: inventointi Ville Laakso 2020

Aiemmat löydöt: –

Vuoden 2021 löydöt: –

Kohde löytyi inventoinnissa vuonna 2020. Se sijaitsee Malonsalmen eteläpuolella, moreenikumpareen laella, sen korkeimman kohdan pohjoispuolella nuorena sekametsässä. Paikalla on pohjakaavaltaan pyöreä sammaleen peittämä kivröykkiö, jonka halkaisija on 2 m ja korkeus 0,8 m. Rakenne koostuu pelkistä kivistä; niiden koko vaihtelee välillä 10–50 cm. Röykkiö on ilmeisesti maapohjalla.

Tarkastin kohteen 28.9.2021 ja totesin sen ja sen ympäristön olevan samassa kunnossa kuin edellisenä vuonna.

Kohdekartta on jäljempänä kohteen 3 *Syrjälahti* yhteydessä.

2. Imatra Lammintausahot

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000040256 (kiinteä muinaisjäännös)

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat/viljelyröykkiöt

Ajoitus: historiallinen

N 6788432 E 594160 (kohteen keskeltä)

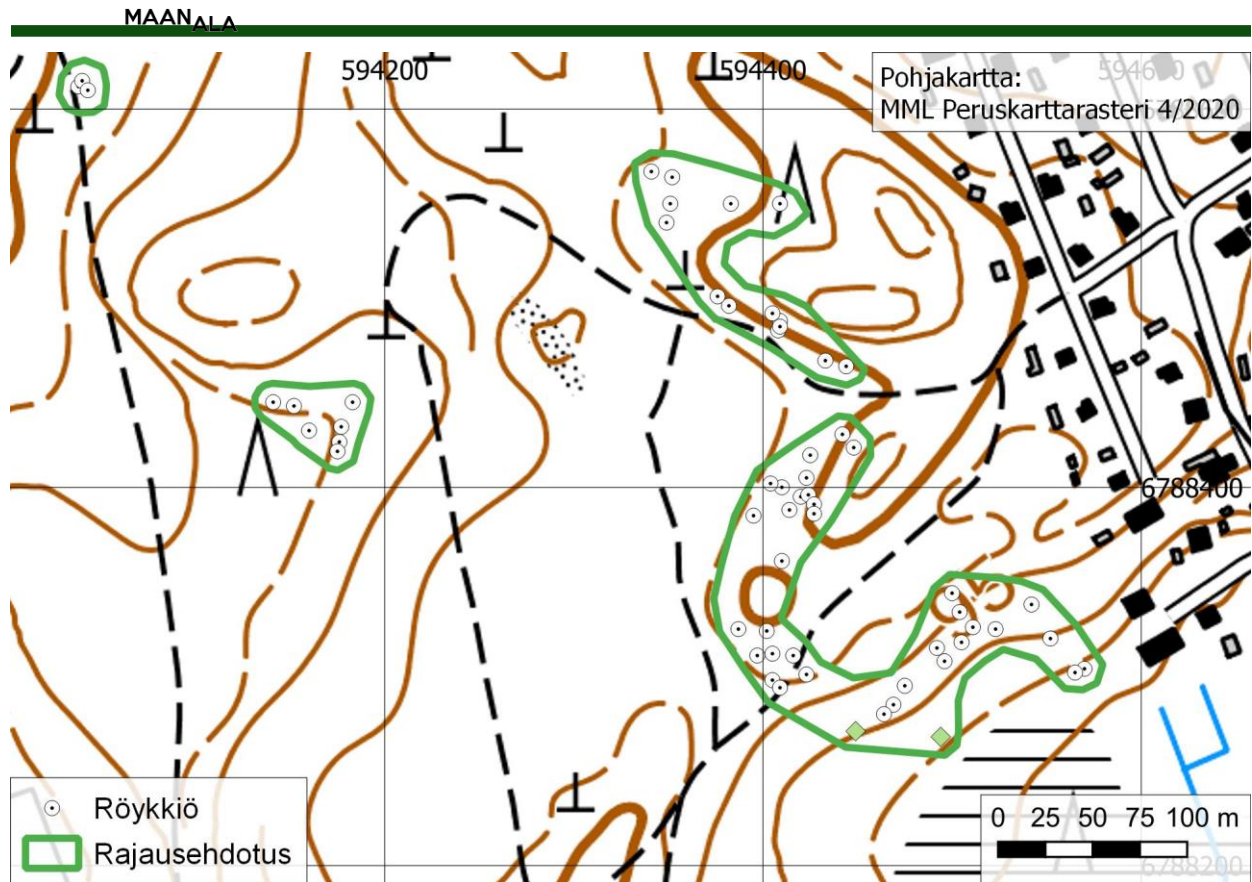
Aiemmat tutkimukset: inventointi Ville Laakso 2020

Aiemmat löydöt: –

Vuoden 2021 löydöt: –

Kohde löytyi inventoinnissa vuonna 2020. Se sijaitsee tasaisessa, mutta melko kivisessä täysikasvuisessa sekametsässä. Paikalta on todettu seitsemän kivröykkiötä, jotka ovat muotonsa ja sijaintinsa perusteella tyypillisiä viljelysmaan raivausröykkiöitä.

Tarkastin kohteen 28.9.2021 ja totesin sen olevan samassa kunnossa kuin aiemmin.

Inventointikohteiden 2 Lammintausahot (vasemmalla) ja 4 Pieni Mustalampi (oikealla) rajaus Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan. Rajauksiin ei ehdoteta muutoksia.

3. Imatra Syrjälahti

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000040264
(kiinteä muinaisjäännös)

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat/viljelyröykkiöt

Ajoitus: historiallinen

N 6788767 E 594316 (kohteen keskeltä)

Aiemmat tutkimukset: inventointi Ville Laakso
2020

Aiemmat löydöt: –

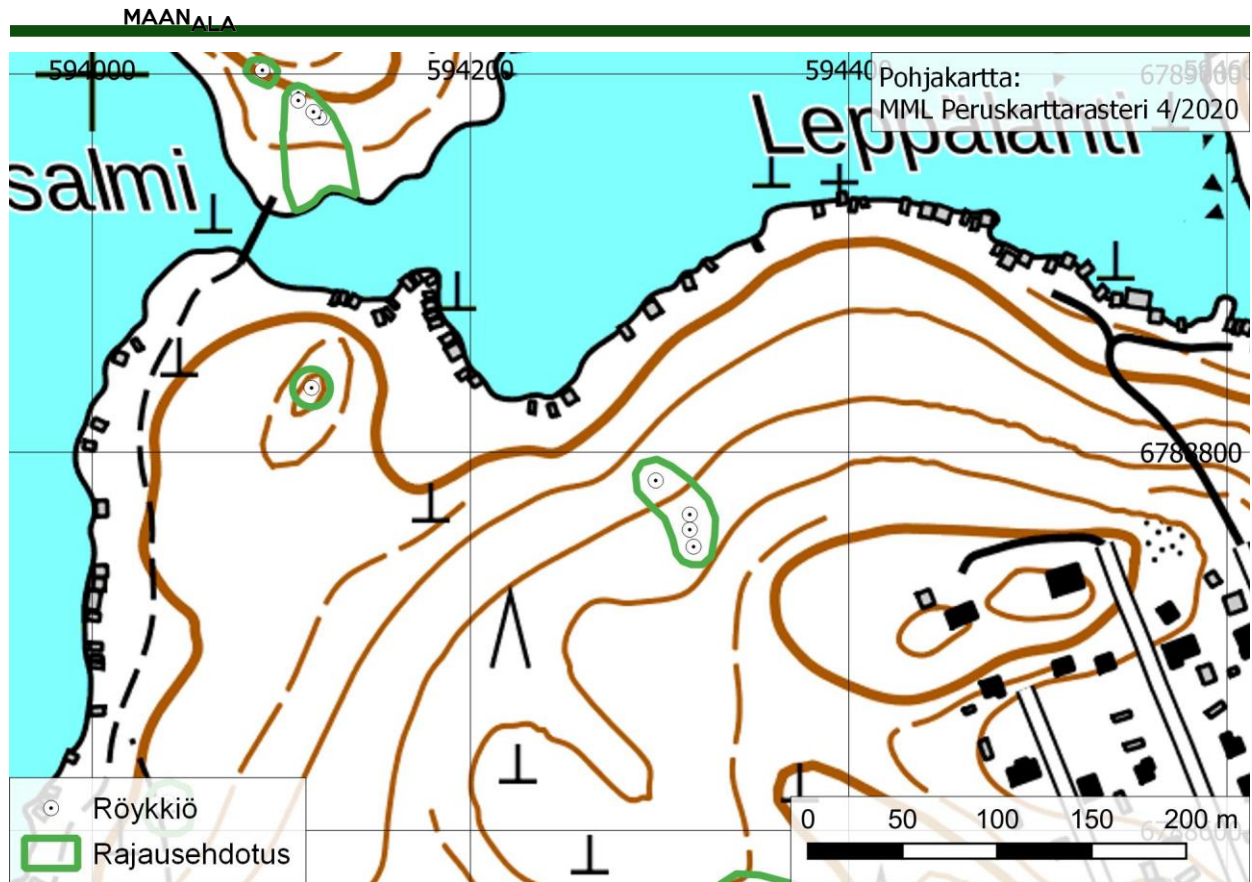
Vuoden 2021 löydöt: –

Kohde löytyi inventoinnissa vuonna 2020. Se sijaitsee pohjoiseen laskevassa rinteessä, jyrkemmän rinteiden päällä, hyvin kivisessä kuusimetsässä. Paikalla todettiin tuolloin kolme kivi-
röykkiötä, jotka liittyivät viljelysmaan raivaamiseen.

Tarkastin kohteen 28.9.2021. Alue oli samassa kunnossa kuin edellisenäkin vuonna. Totesin paikalla yhden aiemmin havaitsemattoman röykkiön (alla olevan taulukon viimeinen rakenne).

Taulukko: kohteen 3 raivausröykkiöt. Kolme ensimmäistä on dokumentoitu vuosien 2019–20 inventoinnissa, neljäs on uusi löytö vuodelta 2021. Mittojen viimeinen luku tarkoittaa rakenteen korkeutta.

N	E	Koko
6788785	594298	4 x 2,5 x 0,7 m
6788767	594316	2,5 x 1,5 x 0,5 m
6788759	594316	2,5 x 2 x 0,5 m
6788750	594318	2,2 x 1,6 x 0,6 m

Kohteiden Syrjälahti (keskellä) ja Malonsalmi (vasemmalla) sijainti ja rajausehdotus. Ensin mainitun rajausehdotukseen sisältyy vuonna 2021 löytynyt röykkiö (kartan eteläisin).

Syrjälahti-nimisen kohteen vuoden 2021 inventoinnissa löytynyt röykkiö kohdassa N 6788750 E 594318.

4. Imatra Pieni Mustalampi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 1000040257
(kiinteä muinaisjäännös)

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat/viljelyröykkiöt

Ajoitus: historiallinen

N 6788375 E 594416 (kohteen keskeltä)

Aiemmat tutkimukset: inventointi Ville Laakso
2020

Aiemmat löydöt: –

Vuoden 2021 löydöt: –

Kohde löytyi inventoinnissa vuonna 2020. Se sijaitsee Saimaan ja Pienen Mustalammen välisellä harjanteella, moreenipohjaisessa sekametsässä.

Alueella on runsaasti kiviröykkiöitä. Niiden halkaisija vaihtelee välillä 1–3,5 m, mutta suurin osa on parimetrisiä. Rakenteiden korkeus on 0,3–0,8 m; suurin osa on puolimetrisiä. Sijainnin ja ulkomuodon perusteella kyseessä ovat viljelyröykkiöt.

Tarkastin 28.9.2021 kohteen länsiosaa, joka kuului selvitysalueeseen. Mitään aiemmista havainnoista poikkeavaa ei tullut esille.

Kohteen kartta on yllä kohteen 2 *Lammin-tausahot* yhteydessä.

4.2. Aiemmin rekisteröimätön kohde5. Imatra Hosseinlahti

(uusi kohde, ehdotetaan rekisteröitäväksi kiinteänä muinaisjäännökseenä)

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat/viljelyröykkiöt

Ajoitus: historiallinen

N 6788612 E 594041 (kohteen keskeltä)

Aiemmat tutkimukset: –

Aiemmat löydöt: –

Vuoden 2021 löydöt: –

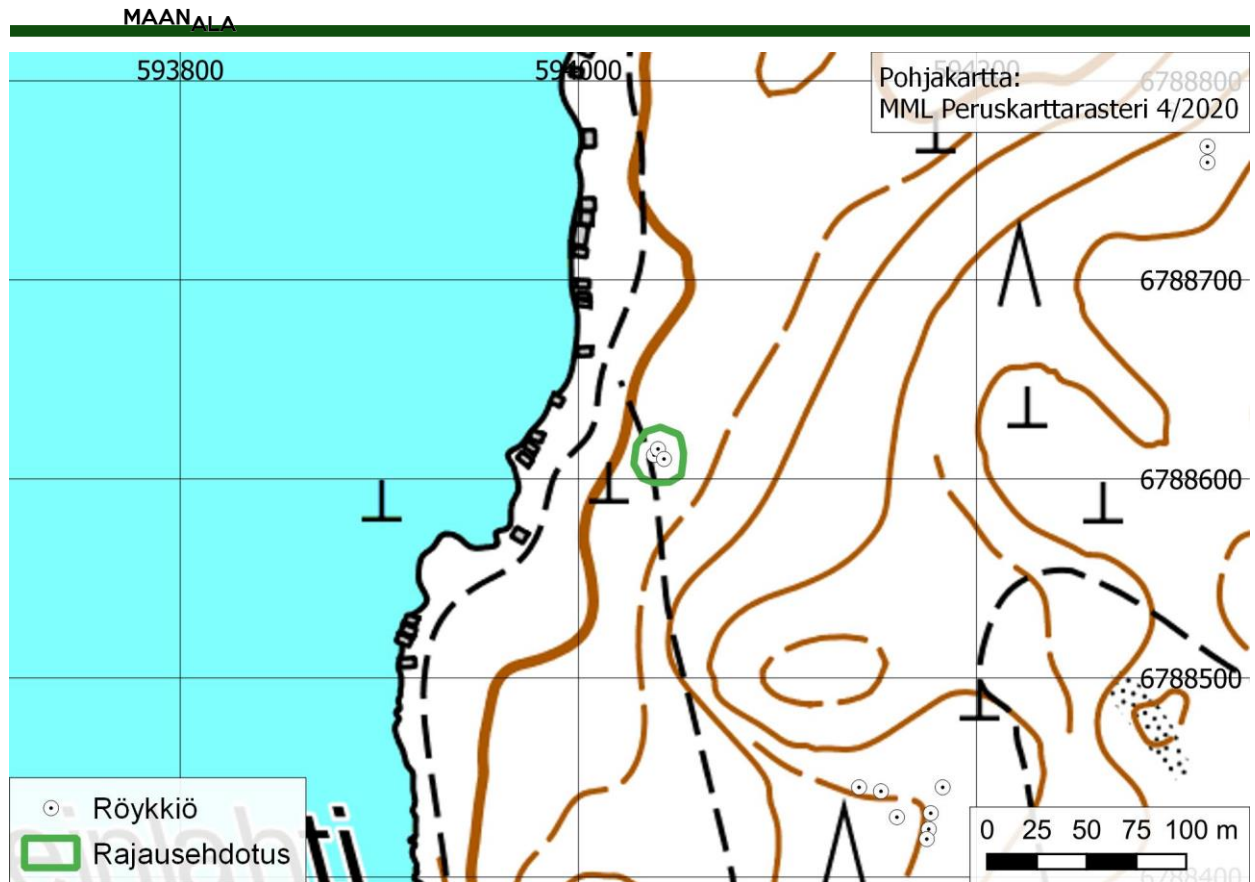
Kohde löytyi inventoinnissa 28.9.2021. Se sijaitsee Hosseinlahden pohjoispuolella noin 50 metrin päässä Saimaan rannasta, länteen laskevassa sekametsää kasvavassa rinteessä, moreenimaalla, 5–10 m polun länsipuolella. Kohde muodostuu kolmesta lähekkäin sijaitsevasta kiviröykkiöstä.

Kohdassa N 6788612 E 594038 on matala ja kaikkiaan varsin vaatimaton röykkiö, jonka laajuus on 2 x 1,3 m ja korkeus 0,25 m. Sen pohjakaava on lähinnä suorakaide.

Siitä vain pari metriä ylärinteeseen, kohdassa N 6788615 E 594040, on toinen röykkiö. Sen pohjakaava on pyöreähkö ja halkaisija 0,2 m. Korkeus on 0,2 m.

Kolmas röykkiö on edellisten eteläpuolella kohdassa N 6788610 E 594043. Sen laajuus on 2 x 1,5 m ja korkeus on 0,15 m. Rakenne on maansekainen.

Kaikkia röykkiöitä prospektoitiin metallinilmaisimella. Ainoa löytö oli alumiinin pala aivan eteläisimmän rakenteen pinnasta. Saman röykkiön maansekaisuudesta huolimatta kyseessä lienevät kaskiviljelyn jäännökset. Tähän viittaa etenkin rakenteiden sijainti.

Hosseinlahti-kohteen Röykkiöiden sijainti ja kohteen rajausehdotus.

Hosseinlahti-kohteen eteläisin röykkiö.

5. Yhteenveto tutkimuksen tuloksista

Imatran Lempukka–Hosseinlahden kaava-alue tarkastettiin aiemmin inventoimattomilta osiltaan maastossa. Sieltä todettiin yksi aiemmin tuntematon arkeologinen kohde, joka muodostuu kolmesta kiviröykkiöstä. Todennäköisesti ne liittyvät historiallisen ajan kaskiviljelyyn.

Lisäksi tarkastettiin vanhastaan tunnetut neljä röykkiökohdetta. Niiden todettiin olevan samassa kunnossa kuin aiemmin.

Arkeologisten havaintojen perusteella selvitysalueen esihistoriallinen ja historiallinen maankäyttö on ollut varsin niukkaa, ennen muuta kaskiviljelyä.

Turussa 22.10.2021

Ville Laakso

Arkeologi, FT

Maanala Oy

6. Lähteet

Aminoff, C. G. 1834–35. *Karta öfver Siitola bys inägor i Ruokolax Socken Jäskis Härad och Wiborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto G66:15/1–23, Kansallisarkisto.

Laakso, Ville 2019–20. *Imatran yleiskaava 2040. Arkeologinen inventointi 2019–2020*. Museoviraston arkisto.

Pitäjänpkartta 1852a. *Karta öfver Ruokolax socken af Wiborgs Län*. Karttalehti 4112 05, Pitäjänkartasto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Pitäjänpkartta 1852b. *Karta öfver Ruokolax socken af Wiborgs Län*. Karttalehti 4112 06, Pitäjänkartasto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Pitäjänpkartta 1945. *Lehti 679/443 Vuokseniska*. Maanmittaushallitus.

Ruokolahden kartta [anonyymi] 1781. *Geographisk Charta öfver Ruokolax Sockn Belägne i Jäskis härad och Kymmenegårds Province*. Alue- ja rajakartat MH 166, Maanmittaushallituksen kartat, Kansallisarkisto.

Senaatin kartta 1898. *Karttalehti XVII/49*. Senaatin kartasto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Steinheil, Fabian 1805. *Aflidne Excellencen grefve Steinheils Karta öfver Wiborgs län 1805*. Yleiskartta 124, Kansallisarkisto.

Telén, Fr. Wilh. [sine anno, n. 1820]. *Transport Charta öfver Nedannämnde Byar belägne i Ruokolax sockn...* Viipurin kuvernementin kartta-arkisto VKKA 437, Kansallisarkisto.